

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**Статистика і облік зовнішньоекономічної діяльності**

**ПРОГРАМА**

**вибіркової навчальної дисципліни  
підготовки магістра**

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»  
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 051 «Економіка»

спеціалізація 051 Т «Бізнес-статистика і аналітика»  
(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення ЕКОНОМІЧНИЙ  
(назва інституту, факультету, відділення)

Львів  
2016 рік

## ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Облік і статистика зовнішньоекономічної діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра напрямку 0305 «Економіка і підприємництва» спеціальності «8.03050601 «Прикладна статистика»».

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є статистика зовнішньоекономічної діяльності та облік операцій зовнішньоекономічної діяльності.

**Міждисциплінарні зв'язки:** Вивчення курсу «Статистика і облік зовнішньоекономічної діяльності», передбачає міждисциплінарні зв'язки з навчальними дисциплінами загальноєкономічної та професійної підготовки, зокрема, «Вступ до фаху», «Макроекономіка», «Статистика», «Економіка України», «Господарське право», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Фінанси», «Економічна статистика», «Бухгалтерський облік», «Бухгалтерський облік», «Статистика підприємництва», «Аналіз господарської діяльності», «Статистичне моделювання і прогнозування», «Податкова звітність і статистика державних фінансів», «Управлінський облік», «Фінансовий облік»

Викладання дисципліни «Облік і статистика зовнішньоекономічної діяльності» ґрунтується на попередньому вивченні перелічених дисциплін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Основи зовнішньоекономічної діяльності.
2. Облік зовнішньоекономічної діяльності.
3. Статистика зовнішньоекономічної діяльності.

### 1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи теоретичних знань і практичних навичок з організації, обліку зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві та методології статистичного аналізу та прогнозування зовнішньоекономічної діяльності на макроекономічному рівні.

1.2. Основними завданнями навчальної дисципліни «Облік і статистика зовнішньоекономічної діяльності» є отримання студентами ґрунтовних теоретичних та практичних навичок, що дозволять організовувати та вести облік у сфері зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), а також оцінювати та аналізувати закономірності у сфері ЗЕД за допомогою статистичних методів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

*знати:*

- основні правові аспекти здійснення ЗЕД, в тому числі щодо складання зовнішньоекономічних контрактів;
- порядок митного оформлення товарів та види митних режимів;
- основні правила здійснення розрахунків у сфері ЗЕД;
- особливості обліку експорту та імпорту товарів та послуг;
- основні аспекти обліку іноземних інвестицій та операцій з використанням давальницької сировини;
- методологічні підходи здійснення статистичних досліджень ЗЕД на макроекономічному рівні.

*вміти:*

- враховувати вимоги законодавства здійснення ЗЕД, в тому числі щодо складання зовнішньоекономічних контрактів;
- правильно використовувати інформацію, яка необхідна для бухгалтерського та податкового обліку;
- оформляти у обліку основні ЗЕД операції;
- застосовувати на практиці методи статистичного аналізу ЗЕД, її структури;
- оцінювати ефективність здійснення зовнішньої торгівлі, розглянути методологію розрахунку найважливіших аналітичних статистичних показників.

Вивчення статистики ЗЕД дасть змогу застосовувати на практиці методи статистичного аналізу ЗЕД, її структури, показників ефективності зовнішньої торгівлі, розглянути методологію розрахунку найважливіших аналітичних статистичних показників.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 години / бкредитів ECTS.

## **2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни**

### **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ЗЕД**

*Тема 1. Предмет, метод і завдання статистики та обліку зовнішньоекономічної діяльності*

Поняття, суб'єкти та види зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування квотування та сертифікація зовнішньоекономічної діяльності. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Відповідальність за порушення при здійсненні ЗЕД.

Література [1, 2, 8, 40, 25]

*Тема 2. Загальні умови укладення та виконання зовнішньоекономічних контрактів (договорів)*

Особливості укладання ЗЕД-договору. Форма та зміст ЗЕД-договору. Форми розрахунків у ЗЕД. Правила ІНКОТЕРМС.

Література [1, 2, 11, 15, 9, 12, 16, 29, 36, 35]

*Тема 3. Митне оформлення, декларування та контроль*

Основні положення Митного кодексу. Поняття та зміст митних режимів. Загальні положення щодо митного оформлення та декларування. Засади організації митного контролю та відповідальність за порушення митного законодавства.

Література [1, 2, 23, 32, 33, 34, 13]

### **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОБЛІК ЗЕД**

*Тема 4. Бухгалтерський облік операцій з іноземною валютою*

Іноземна валюта та особливості її обліку. Операції з продажу та купівлі валюти. Облік курсових різниць. Оподаткування та облік валютних кредитів. Облік витрат на відрядження. Декларація про валютні цінності.

Література [1, 2, 14, 37, 31, 24]

*Тема 5. Бухгалтерський облік експорту та імпорту товарів*

Первинні документи обліку експортних операцій. Облік та оподаткування операцій з експорту товарів. Документальне оформлення імпорту товарів. Облік та оподаткування операцій з імпорту товарів. Реекспорт товарів. Реімпорт товарів.

Література [1, 2, 26, 27, 28]

*Тема 6. Бухгалтерський облік експорту та імпорту послуг та робіт*

Особливості обліку постачання послуг нерезидентам і резидентам. Бухгалтерський облік операцій з постачання послуг резидентом. Бухгалтерський облік операцій з постачання послуг нерезидентом.

Література [1, 2, 26, 27, 28]

*Тема 7. Бухгалтерський облік іноземних інвестицій*

Правові аспекти внесення іноземних інвестицій: поняття, види та форми. Гарантії та пільги для іноземних інвесторів. Державна реєстрація іноземних інвестицій. Бухгалтерський облік.

Література [1, 2, 10, 30]

*Тема 8. Бухгалтерський облік операцій з використанням давальницької сировини*

Загальне поняття про операції з давальницькою сировиною. Оформлення операцій із давальницькою сировиною. Митне регулювання переробки давальницької сировини в Україні. Митне регулювання переробки давальницької сировини за межами України. Особливості обліку давальницьких операцій за участю нерезидентів.

Література [1, 2, 25, 29, 27]

### ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. СТАТИСТИКА ЗЕД

*Тема 9. Організація статистичного дослідження ЗЕД*

Статистична звітність. Класифікації та номенклатури у зовнішньоекономічній діяльності. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності. Основи митної статистики.

Література [1, 2, 7, 38, 39, 18, 17, 19, 20, 21, 22]

*Тема 10. Методологія вивчення ЗЕД*

Методологічні основи статистичного вивчення товарів. Метод дзеркальної статистики. Методологічні основи статистичного вивчення послуг у ЗЕД.

Література [1, 2, 7, 38, 39, 18, 17, 19, 20, 21, 22]

*Тема 11. Аналіз ЗЕД*

Графічний метод у вивченні закономірностей зовнішньоекономічної діяльності. Абсолютні та відносні показники зовнішньої торгівлі товарами та послугами. Індексний метод. Статистичні методи вивчення взаємозв'язків у сфері ЗЕД. Статистичне дослідження тенденцій у сфері ЗЕД.

Література [1, 2, 3, 4, 5, 6]

### 3. Рекомендована література

#### Базова

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.91 р. № 959-ХІІ.
2. Митний кодекс від 13.03.2012 року № 4495-VI.

3. Вишневецька Л.І. Митна статистика. Навч. посіб. – К., 2008. – 352 с.
4. Гринькевич О.С., Вдовин М.Л., Марець О.Р. Митна статистика зовнішньої торгівлі: навч.посіб. / [Гринькевич О.С., Вдовин М.Л., Марець О.Р.]. – К.: Алерта, 2015. – 238 с.
5. Матковський С.О. Теорія статистики: навч.посібник / С.О.Матковський, О.Р. Марець. – К.: Знання, 2010. – 534с.
6. Міжнародна статистика : підруч. для студентів екон. спец. / А. В. Сидорова, Я. В. Кіусак; Донец. нац. ун-т. - Донецьк : Каштан, 2013. - 383 с.

#### Допоміжна

7. Глосарій до плану статистичного спостереження, затверджений наказом Держкомстату від 29.12.2009 року № 498. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://ukrstat.gov.ua/plan\\_stat/2011\\_2012/glos\\_12.htm](http://ukrstat.gov.ua/plan_stat/2011_2012/glos_12.htm) – Назва з титул. екрана.
8. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436.
9. Закон України "Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності" від 23.12.98 р. № 351-ХІУ.
10. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 № 93.
11. Закон України № 2709-ІУ «Про міжнародне приватне право» від 23.06.05 р.
12. Закон України від 16.07.99 р. № 996-ХІV "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні".
13. Закон України від 19.09.2013 № 584-VII «Про митний тариф України».
14. Закон України від 23.09.94 р. № 185/94-ВР «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті».
15. Закон України від 24.02.94 р. № 4002-ХІІ «Про міжнародний комерційний арбітраж».
16. Закон України від 29.06.2004 № 1906-ІV «Про міжнародні договори України».
17. Інструкція щодо порядку складання звіту за формою № 14-зез «Звіт про придбання (продаж) товарів для забезпечення життєдіяльності транспортних засобів, потреб пасажирів і членів екіпажу» (затверджена наказом Держкомстату від 11.08.2004 №471 та зареєстрована в Мін'юсті 20.08.2004 за №1035/9634).
18. Інструкція щодо порядку складання звіту за формою № 5-зез «Звіт про експорт (імпорт) товарів, що не проходять митного декларування» (затверджена наказом Держкомстату від 11.08.2004 №471 та зареєстрована в Мін'юсті 20.08.2004 за №1034/9633).
19. Методологічний посібник зі статистики зовнішньої торгівлі товарами, затверджений наказом Держстату від 28.12.2012 №546.
20. Методологічні положення зі статистики зовнішньої торгівлі послугами, затверджені наказом Держстату від 08.02.2013 № 43.
21. Методологічні положення розрахунку індексів середніх цін, фізичного обсягу та умов торгівлі у зовнішній торгівлі товарами, затверджені наказом Держкомстату від 09.12.2005 № 419.
22. Методологічні положення статистики зовнішньої торгівлі України товарами, затверджені наказом Держкомстату від 07.12.2006 № 588.
23. Наказ міністерства фінансів України від 24.05.2012 № 599 «Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення».
24. Наказ Мінфіну від 25.12.1995 № 207 «Про затвердження форми Декларації про валютні цінності, доходи та майно, що належать резиденту України і знаходяться за її межами».
25. Податковий кодекс України від 02.12.10 р. № 2755-VI, зі змінами та доповненнями.
26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід, затверджене наказом Мінфіну від 29.11.99 р. № 290.
27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затверджене наказом Мінфіну від 29.02.2002 р. № 147.
28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 "Фінансові витрати", затверджене наказом Мінфіну від 28.04.2006 р. № 415.

29. Положення від 06.09.2001 № 201 «Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)».
30. Положення від 07.08.1996 № 928 «Про затвердження Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій».
31. Положення про валютний контроль, затверджене постановою правління НБУ від 08.02.2000 р. № 49.
32. Положення про митні декларації, затверджене постановою КМУ від 21.05.2012 р. № 450.
33. Порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа, затверджений наказом МФУ від 30.05.2012 р. № 631.
34. Порядок заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа, затверджений наказом МФУ від 30.05.2012 р. № 651.
35. Постанова КМУ і НБУ від 21.06.95 р. № 444 «Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньо економічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті».
36. Постанова Національного банку України від 04.02.1998 № 34 «Про затвердження Класифікатора іноземних валют».
37. Постанова Національного банку України від 12.11.2003 № 492 «Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах».
38. Форма № 14-ЗЕЗ (місячна) «Звіт про придбання (продаж) товарів для забезпечення життєдіяльності транспортних засобів, потреб пасажирів і членів екіпажу», затверджені наказом Держкомстату 16.07.2010 № 283.
39. Форма № 5-ЗЕЗ (місячна) «Звіт про експорт (імпорт) товарів, що не проходять митного декларування», затверджені наказом Держкомстату від 24.09.2013 № 287.
40. Цивільний кодекс України від 16.01.03 р. № 435-IV.

#### **4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.**

#### **5. Засоби діагностики успішності навчання включають:**

- для поточного контролю - усне опитування, проведення тестування, розв'язок задач, розгляд облікових ситуацій;
- для проміжного контролю – проведення модульних завдань, що включають тестування, задачі;
- для підсумкового контролю – проведення планового іспиту (тестові завдання, задачі).